

Міністерство освіти і науки України
Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка
Факультет іноземної філології
Кафедра англійської мови

Дипломна робота
магістра

з теми: «**ВІДТВОРЕННЯ УКРАЇНСЬКИХ РЕАЛІЙ В
АНГЛОМОВНОМУ МЕДІАПРОСТОРИ (НА МАТЕРІАЛІ РУБРИК
“WAR IN UKRAINE”, “RUSSIAN-UKRAINIAN CONFLICT”)**»

Виконавець: здобувач другого
(магістерського) рівня вищої освіти
групи Ang1-M22
спеціальності 014 Середня освіта
(Мова і література (англійська))
Попик Анна Ігорівна

Керівник: **Сліпачук Н. М.**,
кандидат філологічних наук,
доцент кафедри германських мов
і зарубіжної літератури

Рецензент: **Кришталюк Г. А.**,
кандидат філологічних наук,
доцент, доцент кафедри германських мов
і зарубіжної літератури

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ДОСЛІДЖЕННЯ РЕАЛІЙ ЯК ЛІНГВОКУЛЬТУРНОГО ЯВИЩА.....	6
1.1 Реалії як об’єкт лінгвістичних досліджень.....	6
1.2 Класифікація реалій.....	13
1.2.1 Класифікація В. С. Виногорова.....	13
1.2.2 Класифікація Р. П. Зарівчак.....	15
1.2.3 Класифікація С. Влахова та С. Флоріна.....	17
1.3 Реалія як відображення українського національного колориту.....	19
1.4 Структурні особливості медійних текстів.....	23
1.5 Методологічні засади дослідження перекладу українських реалій англійською мовою.....	31
1.6 Меми як спосіб відтворення сучасний українських реалій.....	39
Висновок до розділу 1.....	48
РОЗДІЛ 2. ВІДТВОРЕННЯ УКРАЇНСЬКИХ РЕАЛІЙ В АНГЛОМОВНОМУ МЕДІА ДИСКУРСІ.....	51
2.1 Українські меми про війну в англomовному просторі.....	51
2.2. Ключові українські концепти в англomовних виданнях.....	59
Висновок до розділу 2.....	68
ВИСНОВКИ.....	70
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	73

ВСТУП

Проблеми міжкультурного спілкування та національно-специфічних компонентів мов різних народів стали об'єктом широкого обговорення в сучасній науці. Усе це дало змогу розглядати мову як феномен культури, а лексику як засіб передачі національно-культурної інформації. Одним із головних об'єктів мовознавчих досліджень в останні десятиліття стали реалії, які є центральною сполучною ланкою між мовою та культурою.

В останні роки реалії привертають до себе все більшу увагу вчених мовознавців та філологів, які проводять дослідження в руслі лінгвокультурології. Цікавість до вивчення лексичних одиниць, які репрезентують «культурні концепти», а також відображають національно-специфічні фрагменти мовної картини світу, завжди є дуже значущою.

З часу повномасштабного вторгнення тема війни не сходить з перших сторінок засобів масової інформації, а Україна стала центром всезагальної уваги. Велика кількість публікацій вчених з різних галузей (політики, історії, економіки, географії, психології та ін.) висвітлює глибоке занепокоєння людства тим, що відбувається.

Мова завжди швидко реагує на потреби суспільства. Особливого значення набуває аналіз цієї лексики на матеріалах сучасних засобів масової інформації, зокрема англійської періодики. Ці джерела дають можливість зафіксувати виникнення в англійській мові нових слів і словосполучень суспільно-політичного змісту, які з'явилися для передачі українських реалій.

Явище реалії стало популярним об'єктом лінгвістичних досліджень на матеріалі різних мов. Проблеми визначення поняття реалій та способи їх класифікації за тими чи іншими ознаками порушувались в роботах таких вітчизняних і зарубіжних перекладознавців, як Р. Зорівчак, О. Кундзіч, В. Коптілов, О. Чередниченко, Є. Верещагін і В. Костомаров, А. Федоров, С. Влахов, С. Флорін, із сучасних дослідників – А. Содомора, М. Сливки та інші. Однак, недостатньо дослідженим є відтворення українських реалій

в англomовному медіапросторі, тому це зумовило вибір нашого дослідження.

Актуальність теми магістерського дослідження зумовлена необхідністю більш детального і глибокого вивчення українських реалій в англomовних медійних текстах, на матеріалі рубрик «War in Ukraine» та «Russian-Ukrainian conflict».

Мета дослідження полягає у виявленні та описі особливостей структури та семантики українських реалій у сучасному англomовному медіапросторі в лінгвокраїнознавчому та перекладознавчому аспектах.

Поставлена мета передбачає вирішення таких **завдань**:

- узагальнити теоретичні положення, релевантні для аналізу поняття «реалія»;
- з'ясувати сутність терміну реалія;
- дослідити класифікації реалій, відтворені в англomовних медійних текстах;
- охарактеризувати особливості перекладу українських реалій в англomовному медійному дискурсі;
- виявити засоби відтворення українських реалій у англomовних медіа виданнях.

Об'єктом дослідження є англomовні медійні тексти, зокрема тексти медіа видань The Telegraph, The Guardian, The Times, The Washington Post, Vogue, BBC. А **предметом** – українські реалії.

Розглянуто українські культурні, військові та суспільно-політичні реалії, які складають систему найбільш вживаних лексичних одиниць у сучасному медіапросторі. На даному етапі відтворення новітніх українських реалій та способів їх перекладу потребує ретельного дослідження, що підкреслює **новизну дослідження**.

Відповідно до мети та завдань дослідження нами були визначені наступні методи: описовий метод (який надає змогу розглянути поняття

реалій та їх характерні риси); дедуктивний метод (для окреслення впливу реалій на читача); індуктивний метод (для узагальненого визначення поняття реалії, для узагальнення аналізованої інформації у висновках); метод аналізу (для обґрунтування проаналізованого матеріалу); метод синтезу (для розгляду поняття реалії у сукупності та взаємодії із медійними текстами і культурою); контекстологічний аналіз (для з'ясування значення реалії у медійних текстах).

Практична цінність дослідження визначається тим, що його матеріал може бути використаний у курсі з лінгвокраїнознавства, теорії та практики перекладу, на практичних заняттях з англійської мови, а також для оновлення лексикографічних джерел, написання наукових праць.

За структурою робота складається зі вступу, двох розділів, висновків та списку використаної літератури.

ВИСНОВКИ

Магістерська робота присвячена дослідженню українських реалій в англomовному медіапросторі текстах: на матеріалі рубрик War in Ukraine/Russian-Ukrainian conflict.

Узагальнюючи подану у першому розділі теоретичну інформацію можна зазначити, що безліч вчених намагалися визначити сутність поняття «реалія», тому існує багато визначень реалій, які близькі за своїм змістом.

У різних дефініціях реалій простежується спільний зв'язок, тому узагальнюючи, можемо стверджувати, що реалії – унікальні одно- або полілексемні одиниці, що містять закладену століттями інформацію про життя народу у всіх його аспектах та не мають прямого відповідника у іншій мові.

Досліджено та проаналізовано різноманітні класифікації реалій, що дало змогу виокремити основні характеристики цих національно-специфічних одиниць.

З'ясовано, що при передачі реалій існує два різновиди перекладацьких труднощів: відсутність в мові перекладу відповідника через відсутність в оточенні носіїв цієї мови об'єкта, який реалія позначає; необхідність, передати не тільки предметне значення реалії, а й її колорит – національне та історичне забарвлення.

В процесі аналізу мовних реалій, як лінгвістичного явища, нами було зроблено висновок, що реалія – це елемент культури, який складається з сукупності матеріальних та духовних цінностей народу. Вони відображають життєву конкретику, історію, побут, політичний устрій, культуру, літературу, навіть ландшафт і спосіб харчування. В даний час існують різні класифікації реалій за часовими, місцевими, семантичними, граматичними, фонетичними та іншими ознаками. Найбільш детальною є класифікація С. Влахова та С. Флоріна за предметною ознакою. Класифікація за предметною ознакою

охоплює усі сторони існування та побуту певного народу. До них відносяться географічні, етнографічні та суспільно-політичні реалії.

Як мовне явище, яке найбільш тісно пов'язане з культурою, реалії швидко реагують на всі зміни в розвитку суспільства. У них найбільш наочно проявляється близькість між мовою і культурою: поява нових реалій в матеріальному і духовному житті веде до виникнення відповідних слів у мові.

Медіареальність трансформує світ навколо себе, керуючи людськими емоціями та впливаючи на психологічний стан. Ця її здатність стає особливо важливою в кризових умовах. Для України таким викликом постала війна, розв'язана РФ у лютому 2022 р. Рейтинги свободи слова за 2021 р. у країні демонстрували наявність громадянського суспільства, а демократичний устрій, постійне громадське обговорення проблем суспільства були перевагами для формування стратегічних комунікацій у країні.

Одним із популярних візуальних образів медіареальності є меми, місцем поширення яких став інтернет. Неоднорідність цього простору спонукала науковців простежити структуру та контент мережі.

Найпоширенішими є меми, які складаються з візуальної частини, створеної за допомогою намальованих образів, фотоматеріалів, образів із кіно, шоу тощо та їхнього текстового супроводу. Українські реалії доповнюють меми інформативно та розкривають їх значення для англomовного медіапростору. У медійному дискурсі про Україну та протистояння російській агресії формуються меседжі світової підтримки українців, розуміння того, що Україна виборює захист демократичних цінностей для всього цивілізованого світу.

Підсумовуючи викладений матеріал, можна стверджувати, що українські реалії є невід'ємною частиною текстів повідомлень та відеоновин, представлених на англomовних медіа-ресурсах: The New York Times, The Washington Post, The Guardian, BBC та Vogue. Вони відіграють важливу

роль, адже містять інформацію про політичні, військові, культурні події України та її національні символи. Реалії виконують такі функції як комунікативну, історичну, емотивну, конотативну та безліч інших.

Особливості світогляду українців виражаються також у мові, почуття патріотизму передається через реалії. Українська лінгвокультура є наслідком таких аспектів як політичні, військові та географічні.

Найбільш поширеними трансформаціями при перекладі українських реалій, представлених в англomовних виданнях виступають транскрипція, транслітерація, наближений та описовий переклад. Саме вони передають смислову, емоційну та стилістичну конотацію слова.

Перспективу подальших досліджень вбачаємо у з'ясуванні функцій українських реалій в англomовному медійному дискурсі, зокрема мемних структурах.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Ариас А.-М. Поликодовый текст: теоретические и прикладные аспекты: учебное пособие. Издательство Санкт-Петербургского университета, 2015. 126 с.
2. Бек Д., Кован К. Спиральная динамика. Управляя ценностями, лидерством и изменениями в XXI веке. Москва: Открытый Мир, 2010. 424 с.
3. Берков В. П. Современные германские языки. Москва : АСТ, Астрель, 2001. 336 с.
4. Велединская С. Б. Курс общей теории перевода: учебное пособие. Томск : Изд-во Томского политехнического университета, 2010. 230 с.
5. Верещагин Е.М., Костомаров В.Г. Лингвострановедческая теория слова. Москва: Рус. язык, 1980. 320 с.
6. Виноградов В.С. Лексические вопросы перевода художественной прозы. Москва : Изд-во Моск. гос. ун-та, 1978. 174 с.
7. Виноградов В. С. Введение в переводоведение (общие и лексические вопросы). Москва : Издательство института общего среднего образования РАО, 2001. 224 с.
8. Виноградов В. С. Перевод: общие и лексические вопросы. Москва : 2006. 240 с.
9. Вітюк І.К. Міфопоетичний символізм російсько-української війни у медіапросторі: містично-міфологічні наративи. Вісник Житомирського державного університету імені Івана Франка. Серія: Філософські науки. 2022. Вип. 1 (91). С. 116-135.
10. Влахов С. М., Флорин С. И. Непереводимое в переводе. Москва : Междунар. отн. 1980. 156 с.
11. Влахов С. Непереводимое в переводе Москва : Международные отношения, 2009. 360 с.

12. Влахов С., Флорин С. Непереваемое в переводе Изд.2-е, испр. и доп. Москва : Высшая школа, 1986. 416 с.
13. Громова М.И. Интернет-мем как лингвокультурема современного филологического анализа. Мова. 2015. № 23. С. 27-31.
14. Групи слів за походженням: власне українські та іншомовного походження (запозичені) URL: (дата звернення: 09.09.23)
15. Денисюк Ж.З. Інтернет-меми як засіб постфольклорної комунікації. Вісник національної академії керівних кадрів культури і мистецтв. № 2. 2017. С. 29–35.
16. День. URL: <https://m.day.kyiv.ua/> (дата звернення: 5.11.23)
17. Джонсон українізувався в Інстаграм, там прем'єр-міністр Великої Британії – borisjohnsonuk. URL: <https://news.liga.net/ua/politics/news/djonson-ukrainizirovalsya-v-instagramtam-premer-ministr-velikobritanii-borisjohnsonuk> (дата звернення: 15.11.23)
18. Дзюбіна О. І. Класифікація, структура та функціонування інтернет-мемів в соціальних мережах Twitter та Facebook. URL: <http://molodyvcheny.in.ua/files/journal/2016/2/90.pdf>. (дата звернення: 15.09.2023.)
19. Дзюбіна О. І. Класифікація, структура та функціонування Інтернет-мемів в соціальних мережах Twitter та Facebook. Молодий вчений. 2016. № 2. С. 375–379.
20. Добросклонская Т.Г. Медиатекст: теория и методы изучения. Вестник Моск. ун-та. Сер. 10. Журналистика. 2005. № 2. С. 28-34.
21. Желтухина М. Р. О содержании дискурса масс-медиа. Вісник Луганського педагогічного університету ім. Т. Шевченка. Серія «Філологічні науки». Луганськ, 2007. № 11 (128). Ч. 1. С. 27-40.
22. Зорівчак Р.П. Реалія і переклад : на матеріалі англомов. пер. укр. прози. Львів : 1989. 216 с.

- 23.«Зукраїнити»: в англійському сленгу з'явилося нове слово. Дивогляд.
URL: <https://www.5.ua/dv/life/274182>. (дата звернення: 09.09.23)
- 24.Кияк Т., Науменко А. М., Огуй О. Д. Теорія та практика перекладу (німецька мова). Вінниця, 2006. С. 9–20.
- 25.Кияк Т.Р. Національне забарвлення мов оригіналу і перекладу: проблема відповідностей і розбіжностей між ними. Мат-ли міжнар. наук.-практ. конференц. Тернопіль: 2004. 152 с.
26. Комиссаров В. Н., Рецкер Я. И., Тархов В. И. Пособие по переводу с английского языка на русский. Москва : Изд-во. лит. на иностр. яз., 1960. 175 с.
- 27.Кочерган М. П. Загальне мовознавство. Київ : Видавничий центр Академія, 2006. 463 с.
- 28.Крейг Р. Інтернет-журналістика: робота журналіста і редактора у нових ЗМІ / Р. Крейг ; [пер. з англ. А. Іщенко]. Київ : Києво-Могилянська академія, 2007. 324 с.
- 29.Кулик О.Д. Основи журналістики: навчальний посібник. Переяслав-Хмельницький: «Видавництво кСв», 2015. 152 с.
- 30.Кундзіч О. Перекладацька мисль і перекладацький недомисел. Вітчизна, №1. 1955. С. 138–164.
- 31.Курбан О.В. Медіавіруси та їх використання як інформаційної зброї, Київський університет імені Бориса Грінченка, 2006
- 32.Латышев Л. К. Технология перевода: Учеб. Пособие для студ. Лингв, вузов и фак. 2-е изд., перераб. И доп. Москва: Издательский центр «Академия», 2005. 320 с.
- 33.Ліза Бровко Меметика у війні: як меми стають зброєю, pressassociation, 2022. URL: <https://pressassociation.org.ua/ua/memetika-uvijni-yak-memi-stayut-zbro%D1%94yu/> (дата звернення: 08.11.23).
- 34.Макарець Ю.С. Особливості семантико-функціонального призначення перифразів у публіцистиці. Вісник Харківського національного ун-ту

- ім. В.Н. Каразіна. Серія «Філологія». Х.: ХНУ, 2010. Вип. 60. Ч. 1. С. 413-417.
35. Мала Г. Комуникативно-прагматичні особливості інтернет-мемів в українському медіапросторі». Магістерські студії. Альманах. Випуск XX, Херсон. ХДУ, 2020. С.120-124.
36. Марутян Р., Меметична зброя як інструмент війни РФ проти України, Matrix, 2016. URL: <https://matrix-info.com/memetychna-zbroya-yaak-instrument-smyslovoyi-vijny-rf-proty-ukrayiny/> (дата звернення: 3.11.23).
37. Медіа лінгвістика: Словник термінів і понять / [за ред. проф. Л.І. Шевченко]. К.: ВПЦ «Київський університет», 2013. 240 с.
38. Менегетти А. Онтопсихология и меметика. ННБФ: «Онтопсихология», 2002. 176 с.
39. Ми всі супергерої. URL: <https://www.facebook.com/BBCnewsUkrainian/posts/3099535150078112/> (дата звернення: 26.10.2023)
40. Мосієнко Л. В. (2005). Лінгвокультурологічна проблема класифікації реалій. Гуманітарні науки, 11, 155-161.
41. Нелюбина Л.Л. Толковый переводоведческий словарь. Москва : 2003.
42. Параніч А. Дніпровські студенти мемами популяризують українську літературу. URL: <https://studway.com.ua/dniprovski-studenti2/>. (дата звернення: 25.10. 2023).
43. Пасенчук Н. В. Поняття дискурсу як комунікативної події та текстової категорії. Budapest, 2017. № 123. С. 52–56.
44. Пода Т.А. Інтернет-меми як феномен інформаційного суспільства. Вісник НАУ. Серія: Філософія. Культурологія. 2017. № 1 (25). С. 117–120.
45. Подорожна К. Ю. Проблема класифікації реалій та виокремлення історизмів у ній. 2014. URL: <http://eprints.zu.edu.ua/11796/1/53.pdf>. (дата звернення: 24.09.23)

46. Проблеми семантики слова, речення та тексту : зб. Наук.пр. / М-во освіти і науки України, Київ. Нац. Лінгв. Ун-т. / відп. Ред. Н.М. Корбозерова. Вип. 26. Київ : Вид.центр КНЛУ, 2011. 415 с.
47. Рецкер Я.И. Теория перевода и переводческая практика: Очерки лингвист. Теория перевода. Москва. 2004.
48. Рудакова Л. П. Поняття про соціокультурну інформацію. Вісник Київ. держ. лінгв. ун-ту. Серія: Філологія. 1997. Вип. 2. С. 131-137.
49. Сливка М. І. Функціональна вагомість українських реалій соціально-станової структури суспільства. ДВНЗ «Ужгородський національний університет» 2015.
50. Солганик Г. Я. К определению понятий «текст» и «медиа́текст». Серія 10. Журналістика. 2005. № 2. С. 7-15.
51. Сосєдко К. Д. Інтернет-мем як інтелектуальний продукт колективної творчості інтернет-користувачів. Інтегровані комунікації. К., 2022. № 8. С. 117–122.
52. Стеценко Н. М. О соотношении понятий текст – медиатекст – медиадискурс. Ученые записки Таврического национального ун-та им. В. И. Вернадского. Сер. Филология. Социальные коммуникации. 2011. Т. 24 (63), № 4. Ч. 2. С. 372-378.
53. Томахин Г.Д. Реалии-американизмы. Москва : Высш. шк., 1988. 238 с.
54. Томахин Г. Д. Реалии в языке и культуре 1997. С. 13 – 18.
55. Удовіченко Г. М. (2016). Генеза становлення поняття «реалія» у сучасному перекладознавстві. Інтелект. Особистість. Цивілізація.. Вип. 12. С. 52–64
56. Українська мова. Енциклопедія / редкол.: В. М. Русанівський, О. О. Тараненко, М. П. Зяблюк та ін. Київ : «Українська енциклопедія» ім. М. П. Бажана, 2000. 820 с.
57. Федоров А. В. Введение в теорию перевода. Москва : Издательство литературы на иностранных языках, 1958. 336 с.

58. Федоров А.В. Основы общей теории перевода: Лингвистические проблемы. Изд.4-е, доп. и перераб. Москва : Высшая школа, 1983. 304 с.
59. Федорова Ю. Г. До визначення поняття американського газетного дискурсу. Науковий вісник Чернівецького університету. Германська філологія. 2014. Вип. 692-693. С. 286–290.
60. Чердниченко О.І. Міжкультурні аспекти перекладу / О.І. Чердниченко // Мовні і концептуальні картини світу. К. : КНУ ім. Т. Шевченка, 2001. 485 с.
61. Чернієнко Г. З досвіду перекладача французької художньої прози. Випуск 42. Київ. 2009. С. 27-30.
62. Черноватий Л. М. Методика викладання перекладу як спеціальності : підручник для студ. вищих заклад. освіти за спеціальністю «Переклад». Вінниця : Нова Книга, 2013. 376 с.
63. Чмоня. URL:<https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%A7%D0%BC%D0%BE%D0%BD%D1%8F> (дата звернення: 17.11.23)
64. Яценко А. (2021). Перспективи і тенденції розвитку ЗМІ в Україні та світі : збірник матеріалів звітної наукової конференції за 2020 рік (секція «Журналістики») Львів: Простір-М., 124 с.
65. Advancing Democracy Worldwide. URL: <http://www.iri.org> (дата звернення: 7.10.23)
66. Bassnett S. Translation Studies [3rd ed.]. London : Routledge, 2002. 176 p.
67. Chervona kalyna was originally a 17th-century Cossack song. URL: <https://www.bbc.co.uk/programmes/articles/KhYB1tcj2qtjVzrx bq9BdY/ho-w-a-ukrainian-folk-song-inspired-pink-floyd-to-reform> (дата звернення: 1.10.23)
68. Dawkins R. The selfish gene. Oxford: Oxford University Press, 2006. 360 p
69. Day Newspaper. URL: <https://day.kyiv.ua/en/newspaper> (дата звернення: 5.11.23)

70. Democracy Game Changers. URL: www.ndi.org (дата звернення: 7.10.23)
71. Eco-crisis unleashed. Consequences of Kakhovka Dam destruction trigger international investigation. URL: <https://harbingersmagazine.com/articles/eco-crisis-unleashed-consequences-of-kakhovka-dam-destruction-trigger-international-investigation-by-sofia-vorobei/> (дата звернення: 10.11.2023)
72. Fighting Russia, one meme at a time: Saint Javelin creator Christian Borys on his meme empire. URL: <https://www.village.com.ua/village/city/eng/329659-saint-javelin-christian-borys-interview-2022-eng> (дата звернення: 15.10.23)
73. Helmann M., Teichmann K. Wörter und Leute. Mannheim, Zürich, 1990. 320 S.
74. How swearing became a weapon of resistance for Ukrainians. URL: <https://www.theguardian.com/books/2022/apr/13/putin-ukraine-war-russian-language> (дата звернення: 10.11.23)
75. How Ukrainians have used social media to humiliate the Russians and rally the world. URL: <https://www.washingtonpost.com/technology/2022/03/01/social-media-ukraine-russia/> (дата звернення: 17.11.23)
76. In Ukraine, stamps «Russian warship, go f*ck» were issued, which were presented by the author of the legendary saying. URL: https://www.unian.ua/society/marka-rosiyskiy-viyskoviy-korabel-v-ukrajini-viyshla-marka-z-frazoyu-pro-rosiyskiy-viyskoviy-korabel-novini-ukrajini-11783550.html?_ga=2.42221925.1328978549.1650226400-898887856.1650226400&_gl=1*_1pex9oj*_ga*ODk4ODg3ODU2LjE2NTAyMjY0MDA.*_ga_JLSK4Y8K67*MTY1MDIyNjM5OS4xLjEuMTY1MDIyNjU2MS41MA..*_ga_DENC12J6P3*MTY1MDIyNjM5OS4xLjEuMTY1MDIyNjU2MS41MA (дата звернення: 17.11.23)

77. Kripak.magazine. URL: <https://instagram.com/kripak.magazine?igshid=1lbm8pbttwvln> (дата звернення: 25. 10. 2023).
78. Kyiv Post. URL: <http://www.kyivpost.com> (дата звернення: 7.10.23)
79. Malblanc A. Stylistique compare du français et de l'allemand. Paris, 1961
80. Mills S. Discourse / S. Mills. Routledge, 2004. 177 p.
81. Norrick Neal R. Issues in conversational joking. // Journal of Pragmatics 35, 2003. P. 1333–1359.
82. Officially: civil servants in Ukraine can freely use the phrase «Russian warship». URL: <https://kavun.city/articles/200314/oficijno-frazu-pro-russkij-voennyj-korablderzhsluzhbovci-v-ukraini-mozhut-zastosovuvati-vilno> (дата звернення: 06.11.23)
83. Portrait of Bravery: Ukraine's First Lady, Olena Zelenska. URL: <https://www.vogue.com/article/portrait-of-bravery-ukraines-first-lady-olena-zelenska> (дата звернення: 25.10.23)
84. Putin is finished. The Ukrainians have him on the ropes with a stunning victory in their sights. URL: <https://www.telegraph.co.uk/world-news/2022/09/11/putin-finished-ukrainians-have-ropes-stunning-victory-sights/> (дата звернення: 6.11.23)
85. Ruano Faxas F. A. Las realias y su importancia en la traducciyn, en la interpretaciyn, en los doblajes, en los subtitulajes, en la creaciyn hablada y escrita de discursos, en la lectura y en Internet. URL: <https://ruanofaxas.wordpress.com/?s=realia> (дата звернення: 05.09.23)
86. Russian warship, ...! — US Senator Ben Sass. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=UhgQTAyTz8s> (дата звернення: 06.11.23)
87. Sarikakis K. British Media in a Global Era. London: Arnold, 2004. 133 с.

88. Songs of war: The Ukrainian musicians merging art and propaganda. URL: <https://www.washingtonpost.com/world/2023/08/09/ukraine-war-russia-music-propaganda/> (дата звернення)
89. Ukraine is fighting back, one swear word a time. URL: <https://www.washingtonpost.com/lifestyle/2022/03/04/ukraine-russian-warship-swear/> (дата звернення: 20.10.23)
90. Ukraine's defiant independence day mocks Vladimir Putin. URL: <https://www.economist.com/europe/2022/08/25/ukraines-defiant-independence-day-mocks-vladimir-putin> (дата звернення: 10.11.13)
91. Ukraine's War Efforts Gain an Unlikely Source of Funding: Memes. URL: <https://www.nytimes.com/2022/04/19/world/middleeast/ukraine-memes-russia-fundraising.html> (дата звернення: 15.10.23)
92. Venuti L. The difference that translation makes: the translator's unconscious. Translation Studies: Perspectives on an Emerging Discipline. Cambridge : Cambridge University Press, 2002.
93. Winning the Game of Chicken With Memes: Ukrainian Reactions to Russian Threats. URL: <https://www.armscontrol.org/act/2023-06/features/winning-game-chicken-memes-ukrainian-reactions-russian-threats> (дата звернення: 10.10.23)